

Осоліхін Я. В., к. е. н. Хуторської П. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ТЕНДЕНЦІЇ ДО ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ ТРУБНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Світова трубна промисловість в останні 10 років домоглася значного прогресу в розширенні сортаменту и підвищення якості трубної продукції.

За підсумками 2017 року, виробництво трубної продукції підприємствами, що входять до складу Об'єднання «Укртрубопром», склало 1151,1 тис. т, що на 167,0 тис. т менше, ніж у 2016 році (для порівняння нагадаю, що за часів Радянського Союзу українські трубки щорічно виробляли близько 7 млн т труб). Причин такого падіння виробництва багато. Серед них ліквідація ряду підприємств таких як: Луганський трубний завод ім. Якубовського, Макіївський труболіварний завод, Дніпропетровський завод прецизійних труб, виведені ряд потужностей на ПАТ «Інтерпайп Нижньодніпровський трубопрокатний завод», ПАТ «Дніпропетровський трубний завод», ТОВ «НЗСТ» ЮТіСТ» та ін. Через військові дії в донецькому регіоні в особливому становищі опинилися ПАТ «Харцизький трубний завод» і ТОВ «АГ» Сталь» (м. Маріуполь), яке з жовтня 2014 року зупинено.

У зв'язку з цим, значно скоротилася чисельність працюючих на підприємствах, сортамент продукції, що випускається. Через незатребуваність труб такими галузями економіки як атомна та теплова енергетика, космічна, військова, авіаційна і суднобудівна промисловості – законсервовані або ліквідовані лінії по виробництву спеціальних труб або, в кращому випадку, перепрофільовані на випуск рядової продукції.

При цьому в минулому році з України експортовано 950,8 тис. т сталевих труб або 63% від загального виробництва, що на 221,1 тис. т (18,9%) менше, ніж в 2016 році. Це зменшення відбулося за всіма видами труб: безшовним на 15,4%, звареними великого діаметру на 12,3%, звареними малого і середнього діаметру на 32,8%.

Основними імпортерами українських труб залишилися країни СНД – 496,9 тис. т (52,3%), Європи – 193,4 тис. т (20,3%), Азії – 140,9 тис. т (14,8%), Північної Америки – 89,6 тис. т (9,4%). Найбільш великими споживачами в країнах СНД є: Росія – 363,6 тис. т (73,1%), Туркменістан – 41,9 тис. т (8,4%), Азербайджан – 36,8 тис. т (7,4 %), Молдова – 18,3 тис. т (3,7%). Ринки Європи, Північної Америки, Близького Сходу та Африки є для багатьох українських виробників труб цікавими і пріоритетними. Протягом останніх років, компанії розглядають можливість збільшення частки цих регіонів в загальному обсязі продажів.

Українські труби конкурентоспроможні, на зовнішніх ринках користуються стабільним попитом, завойовують нові ринки збуту. Проте, при цьому, імпорт труб в Україну в 2014 році склав 50,6 тис. т – це, звичайно, нижче 2013 року на 41,7 тис. т (45,2%), але достатньо високий. Основні імпортери труб – це Росія і Китай. У 2017 році в Україну поставлено: безшовних труб – 30,1 тис. т, зварних великого діаметра – 5,5 тис. т, зварних малого і середнього діаметра – 15,0 тис. т. В Україні достатньо часті випадки використання в проектах імпоротної трубної продукції незалежно від того, обґрунтовано це технологічно чи ні.

Трубна промисловість у всьому світі є предметом підвищеної уваги і захисту з боку держави. На жаль, українські трубники довгий час були недостатньо захищені; мало приділялося уваги інтервенції на український ринок труб, зокрема з боку Китаю. До недавнього часу ринок України залишався практично єдиним незахищеним ринком серед країн-виробників трубної продукції.

Співвідношення в поставках трубної продукції вітчизняного виробництва на внутрішній і зовнішній ринки становить 37,0 і 63,0%, тобто статистика вказує на те, що в даний момент трубна продукція експортно-орієнтована. З вищесказаного видно, що «проблема» внутрішнього ринку залишається актуальною, більш того – вона стає ще гостріше в зв'язку зі скороченням російського ринку. Вихід із цього становища може бути один. Це підвищення конкурентоспроможності продукції, підвищення її якості, зниження витрат на виробництво.

У структурі виробництва світової трубної промисловості (МТП) намітилися стійкі тенденції, які визначають стратегічний вектор її розвитку.

Перша: заміна безшовних труб звареними трубами.

Друга: сучасна МТП виготовляє вже не труби, а вироби, що використовуються споживачами з мінімальною наступною обробкою.

Третя: зміна структури споживання зварних труб великого і середнього діаметрів в бік підвищення міцності, збільшення товщини стінки і посилення вимог до їх якості, з одного боку, і поліпшення якості рулонного металу, освоєння виробництва нових марок низьколегованої сталі підвищеної міцності, вдосконалення технології високочастотного зварювання, створення нового зварювального устаткування і обладнання неруйнівного контролю, з іншого боку, стимулювання розробки трубозварювальних агрегатів нового покоління.

Визначальні тенденції еволюції структури виробництва в сучасних умовах визначаються двома групами критеріїв:

- кількісні: рівень виробництва і темпи зростання виробництва
- якісні: витратні коефіцієнти матеріалів і енергії, продуктивність праці.

Сучасні технічні вимоги до зварних труб розвиваються в наступних основних напрямках:

- підвищення вимог до рулонному прокату і листу для виробництва труб: за способом виплавки і розливання сталі, хімічним складом, структурою і складності прокату;

- технологічні вимоги до зварювального процесу;
- збільшення обсягу та видів технологічних і здавальних випробувань;
- посилення і автоматизація неруйнівного контролю продукції;
- наявність прозорої системи простежування виробництва.

Список використаних джерел:

1. Украинский трубопром: состояние и перспективы [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uaprom.info/article/2379-ukrainskij-truboprom-sostojanie-i-perspektivy-chast-1.html>